

Fingrid Oyj
PL 530
00101 Helsinki

Reservitoimittajia koskevien ehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

11.7.2024

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa tämän päätöksen liitteenä olevat manuaalisen taajuuden palautusreservin toimittajia koskevat ehdot ja edellytykset Fingrid Oyj:n noudatettaviksi viimeistään 12 kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta ja aikaisintaan sen jälkeen, kun Suomen, Ruotsin ja Tanskan yhteiset manuaalisen taajuuden palautusreservin kapasiteettimarkkinaa koskevat menetelmät on vahvistettu Suomen, Ruotsin ja Tanskan kansallisten sääntelyviranomaisten toimesta.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Fingrid Oyj (jäljempänä myös Fingrid) toimitti Energiavirastolle 11.7.2024 vahvistettavaksi muutosehdotuksensa manuaalista taajuuden palautusreserviä (mFRR) koskevista reservitoimittajan ehdoista ja edellytyksistä. Lisäksi Fingrid toimitti kuvauksen valmisteluprosessistaan, valmistelun yhteydessä järjestämässään kuulemisessa saadut sidosryhmien palautteet sekä Fingridin vastaukset palautteisiin.

Esitetyt muutokset

Fingridin esittämät muutokset reservitoimittajien ehtoihin perustuvat kolmen kantaverkkoyhtiön (Fingrid, Svenska kraftnät ja Energinet) suunnitelmaan ottaa käyttöön yhteinen manuaalisen taajuuden palautusreservin kapasiteettimarkkina Suomen, Ruotsin ja Tanskan tarjousalueille (jäljempänä myös kolmen maan mFRR

11.10.2024

kapasiteettimarkkina). Vahvistettavaksi toimitetut kansalliset mFRR ehdot ja edellytykset liittyvät Fingridin 25.3.2024 Energiavirastolle vahvistettavaksi toimittamaan Fingridin, Svenska kraftnätin ja Energinetin kehittämään yhteiseen ehdotukseen yhteisistä ja yhdenmukaisista säännöistä manuaalisesti aktivoitavan taajuuden palautusreservin (mFRR) kapasiteetin vaihdon kauppapaikalle Euroopan Komission asetuksen sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (2017/2195, jäljempänä Tasehallinnan suuntaviivat) 33 artiklan mukaisesti sekä Tasehallinnan suuntaviivojen 38 artiklan mukaiseen ehdotukseen siitä kuinka Tasehallinnan suuntaviivojen 41 artiklan mukaista markkinapohjaista jakamisprosessia sovelletaan mFRR kapasiteetin vaihdolle eri alueiden välillä (jäljempänä menetelmäehdotukset).

Kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan käyttöönottoon liittyen Fingrid esittää muutoksia kapasiteettimarkkinan tarjousominaisuuksiin sekä tarjousten käsittelyyn ja hyväksyntään. Kapasiteettimarkkinatarjoukset voivat olla jakamattomia, vaihtoehtoisia tai blokkitarjouksia. Ehdotuksen mukaisesti tarjouksia voi jättää kapasiteettimarkkinalle aikaisintaan 7 vuorokautta ja viimeistään kello 7:30 CET/CEST edellisenä päivänä ennen kaupankäynnin kohteena olevaa vuorokautta. Kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan myötä Fingrid ehdottaa tarjousten hyväksynnän tapahtuvan hintajärjestyksessä ottaen huomioon Suomen ja Ruotsin (SE1) tarjousalueiden välisen siirtokapasiteetin. Lisäksi Fingrid sisällytti mFRR ehtoihin ja edellytyksiin terminologiamuutoksia, joilla korvattiin aiemmin käytetyt säätösähkömarkkina-termi mFRR-energiamarkkinalla ja säätökapasiteettimarkkina-termi mFRR-kapasiteettimarkkinalla. Fingridin esityksen mukaisesti kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkina on tarkoitus ottaa käyttöön 19.11.2024.

Ehtomuutosten yhteydessä toimittamassaan saatekirjeessä Fingrid ilmoitti ehtomuutosten liittyvän myös Fingridin suunnitelmaan siirtää mFRR kapasiteettimarkkina uudelle, pohjoismaiselle markkina-alustalle lokakuun 2024 aikana. Fingrid kuitenkin toimitti myöhemmin Energiavirastolle tiedon, ettei kaikkia mFRR kapasiteettimarkkinan ehtomuutoksia tarvita uudelle markkina-alustalle siirtymiseen, niiden liittyessä kokonaisuudessaan kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan käyttöönottoon. Fingridin mukaan kansallisen mFRR kapasiteettimarkkinan siirto pohjoismaiselle markkina-alustalle voitaisiin suorittaa ottamalla käyttöön ehdotuksen mukaisista muutoksista ainoastaan tarjouksien jättöaikaan liittyvät ehtokohdat.

Energiaviraston julkinen kuuleminen

Energiavirasto järjesti ehdoista julkisen kuulemisen 11.7.2024 – 13.8.2024. Energiavirasto sai kuulemisen johdosta kaksi lausuntoa, jotka toimittivat Elisa Oyj ja Suomen Sähkönkäyttäjät. Elisa Oyj ja Suomen Sähkönkäyttäjät ry lausuvat manuaalisen taajuuden palautusreservin ehdoissa kuvatusta siirtokapasiteetin allokoinnista. Lausujien näkemyksen mukaan kantaverkkoyhtiöiden tulisi olla erittäin varovaisia allokoidessaan siirtokapasiteettia aFRR ja mFRR markkinoille, sillä vaikutuksia vuorokausimarkkinoiden hintoihin on erittäin vaikea ennustaa. Lausujien huoli kohdistui myös sähkömarkkinoiden kokonaiskustannustehokkuuteen ja markkinaosapuolten mahdollisesti kokemaan taloudelliseen haittaan. Suomen Sähkönkäyttäjät ry vaati lausunnossaan selkeyttä taloudelliseen vastuuseen tilanteessa, jossa vuorokausimarkkinoille annettavan siirtokapasiteetin vähentyminen aiheuttaa

11.10.2024

3297/040303/2024

Suomen alueen vuorokausimarkkinahinnan nousemisen erittäin korkeaksi ja erkanemisen Ruotsin aluehinnasta. Suomen Sähkökäyttäjät ry ehdotti tällaisen taloudellisen riskin rajoittamista ottamalla aFRR tai mFRR markkinalle käyttöön Olkiluoto 3 vikaantumisen varalle rajattu, Ruotsi-Suomi suuntainen 300 MW kapasiteetti.

Energiaviraston täydennyspyyntö

Energiavirasto toimitti 30.8.2024 Fingridille täydennyspyynnön Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 6(1) mukaisesti. Täydennyspyynnössään Energiavirasto pyysi Fingridiä täydentämään ehtojen sisältöä perustelemalla ja tarkentamalla mFRR kapasiteettimarkkinan kuvauksia siirtokapasiteetin allokointimahdollisuudesta, siirtoaluekohtaisen minimihankintarajoituksen määrittämisestä ja kapasiteettitarjousten vaihtoehtoisuudesta.

Energiavirasto toimitti täydennyspyynnön Fingridille yhdessä sidosryhmälausuntojen kanssa. Energiavirasto velvoitti Fingridiä toimittamaan vastauksensa sekä mahdolliset kommenttinsa Energiavirastolle Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 6(1) mukaisessa kahden kuukauden määräajassa.

Fingridin vastaus täydennyspyyntöön

Yleistä

Fingrid toimitti vastauksensa täydennyspyyntöön 16.9.2024, Tasehallinnan suuntaviivojen edellyttämässä aikataulussa. Vastauksessaan Fingrid totesi käyneensä täydennyspyynnön johdosta reservitoimittajien ehdot ja edellytykset läpi ja tehneensä niihin muutoksia kapasiteettimarkkinan osalta.

Fingrid täydensi manuaalisen taajuuden palautusreservin ehtoja ja edellytyksiä tarkentamalla kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan menetelmäehdotuksen mukaisesti, että sijaintia voidaan soveltaa ensisijaisena kriteerinä, jos sähköjärjestelmän käyttötilanne edellyttää sitä tarjousalueen sisäisten siirtorajoitusten vuoksi. Lisäksi Fingrid lisäsi mFRR ehtoihin kuvauksen, että tällaisissa tilanteissa rajoitusten vuoksi valitut tarjoukset eivät aseta marginaalihintaa vaan niiden kapasiteettikorvaus määräytyy tarjouksen hinnan mukaan (pay as bid -periaate).

Fingrid täsmensi mFRR ehtoihin vaihtoehtoisen tarjouksen kuvauksen menetelmäehdotuksen mukaiseksi, tarkentaen tarjouksen olevan vaihtoehtoinen muiden automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) tai manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) kapasiteettimarkkinan tarjousten kanssa.

Vastauksessaan Energiaviraston täydennyspyyntöön Fingrid täydensi rajasiirtokapasiteetin allokoinnin kuvausta tilanteessa ennen siirtooperusteisen (flow based) kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönottoa tarkentamalla, että mFRR kapasiteettimarkkinalle voidaan allokoida kapasiteettia, jota ei ole jo allokoitu aFRR kapasiteettimarkkinalle. Fingrid myös tarkensi ehdotustaan rajasiirtokapasiteetin allokointimahdollisuudesta "muutoin" tilanteessa tarkoittavan siirtooperusteisen kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönoton jälkeistä tilannetta.

Lausunnot

Fingridin vastaus Energiaviraston julkisessa kuulemisessa saatuihin lausuntoihin:

Elisa Oyj lausui manuaalisen taajuuden palautusreservin ehdoissa kapasiteettimarkkinalle määritellystä rajasiirtokapasiteetin varaamisesta, ja vaatii siirtokapasiteetin tarkempaa arviointia ja rajaamista siten, että vaikutus yhteiskunnalle on positiivinen.

Fingridin vastaus: Reservikapasiteetin vaihdolle ja jakamiselle voidaan ACER päätöksen (ACER decision 22/2020) mukaisesti allokoida tarjousalueiden välistä siirtokapasiteettia enintään 10 % siirtoyhteyden tehosta. Fingridin näkemyksen mukaan edellä mainittu rajoitus on tällä hetkellä riittävä varmistamaan sen, että sähkömarkkinoiden vuorokausimarkkinoille annettavaa kapasiteettia ei allokoida tarpeettomasti reservien kaupankäynnille. Lisäksi siirtoverkonhaltijoilla on raportointivollisuus arvioida siirtokapasiteetin allokoinnin vaikutuksia sekä allokoinnin kansantaloudellista hyötyä.

Suomen Sähkökäyttäjät ry lausui myös manuaalisen taajuuden palautusreservin ehdoissa kapasiteettimarkkinalle määritellystä rajasiirtokapasiteetin varaamisesta. Suomen Sähkökäyttäjän ry esittää lausunnossa, että aFRR tai mFRR markkinoille tarjottavaa Ruotsi-Suomi suuntaista kapasiteettia otettaisiin osin tai jopa kokonaan Olkiluoto 3:n vikaantumisen varalle tehtävästä 300 MW:n varauksesta Suomen ja Ruotsin väliselle rajasiirtoyhteydelle.

Fingridin vastaus: Tämä ei ole Fingridin näkemyksen mukaan mahdollista, sillä kyseisen varauksen tarkoitus on varmistaa järjestelmän käyttövarmuus kaikissa tilanteissa. Mikäli kyseistä kapasiteettivarausta Olkiluoto 3:n vikaantumisen varalle ei tehtäisi, voisi Olkiluoto 3:n äkillinen irtoaminen verkosta johtaa rajayhteyden johtojen ylikuormittumiseen ja irtoamiseen verkosta, sillä häiriön seurauksena Suomeen syntyvän tuotannon vajauksen kattamiseksi tarvittava sähkö siirtyisi pääosin Ruotsista Suomeen pohjoisen rajayhteydellä.

Fingridin kuuleminen päätösluonnoksesta

Energiavirasto toimitti päätösluonnoksen Fingridille 7.10.2024 ja varasi tälle mahdollisuuden lausua luonnoksesta viimeistään 21.10.2024 mennessä. Päätösluonnoksessa Energiavirasto esitti muutoksia Fingridin toimittamiin ehtoihin rajasiirtokapasiteetin allokoinnin sanamuodon osalta. Fingrid toimitti vastauksensa määräajassa 8.10.2024, ilmoittaen ettei Fingridillä ole lausuttavaa päätösluonnokseen. Vastauksensa yhteydessä Fingrid toimitti päivitettyt manuaalisen taajuuden palautusreservin ehdot ja edellytykset, Energiaviraston päätösluonnoksen yhteydessä esittämien muutosten mukaisesti.

Energiaviraston toimivalta

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n 2 momentin mukaan Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä.

Euroopan Komission asetus sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (Guideline on Electricity Balancing, Commission regulation (EU) 2017/2195), jäljempänä Tasehallinnan suuntaviivat, ovat Energiavirastosta annetun lain 1 §:n 2 momentin kolmanteen kohtaan perustuvaa sääntelyä, jonka noudattamista Energiavirasto valvoo.

Energiaviraston tulee lain sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä myös valvontalaki) 10 §:n mukaan päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi.

Vahvistettavat ehdot ovat järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuualueensa markkinatoimijoihin sovellettavaksi tarkoittamia järjestelmävastuun piiriin kuuluvia tasehallinnan ehtoja, jotka Energiaviraston tulee sähkömarkkinalain 46 §:n ja valvontalain 10 §:n nojalla ennakolta vahvistaa.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Euroopan Komission asetus sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (2017/2195, jäljempänä Tasehallinnan suuntaviivat)

Artikla 3

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 3(1) mukaan asetuksen tavoitteena on:

- a) edistää toimivaa kilpailua, syrjimättömyyttä ja läpinäkyvyyttä tasehallintamarkkinoilla;
- b) parantaa tasehallinnan tehokkuutta samoin kuin eurooppalaisten ja kansalaisten tasehallintamarkkinoiden tehokkuutta;
- c) yhdistää tasehallintamarkkinat ja edistää mahdollisuuksia tasehallintapalvelujen kauppaan ja parantaa samalla käyttövarmuutta;

d) edistää Euroopan sähkösiirtoverkon ja sähköalan tehokasta toimintaa ja kehittämistä pitkällä aikavälillä ja helpottaa samalla vuorokausimarkkinoiden, päivän- sisäisten markkinoiden ja tasehallintamarkkinoiden tehokasta ja jatkuvaa toimintaa;

e) varmistaa, että tasepalvelujen hankinta tapahtuu tasapuolisesti, objektiivisesti, läpinäkyvästi ja markkinapohjaisesti, siinä ei aiheuteta perusteettomia esteitä uusille tulokkaille ja se edistää tasehallintamarkkinoiden likviditeettiä ja ehkäisee samalla kohtuuttomia vääristymiä sähkön sisämarkkinoilla;

f) helpottaa kysyntäjoustop osallistumista, mukaan lukien yhteenliittymät ja energian varastointi, ja varmistaa samalla, että ne kilpailevat tasapuolisesti muiden tasepalvelujen kanssa ja tarvittaessa toimivat itsenäisesti yhtä kulutuslaitosta palvellessaan;

g) helpottaa uusiutuvien energialähteiden osallistumista ja tukea uusiutuviin energialähteisiin perustuvan tuotannon osuuden kasvattamista koskevan Euroopan unionin tavoitteen saavuttamista.

Artikla 5

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 5(1) mukaan kunkin sääntelyviranomaisen tai tarvittaessa viraston on hyväksyttävä 2, 3 ja 4 kohdan mukaiset siirtoverkonhallijoiden laatimat ehdot ja edellytykset tai menetelmät. Ennen ehtojen ja edellytysten tai menetelmien hyväksymistä virasto tai asianomaiset sääntelyviranomaiset tarkistavat tarvittaessa ehdotuksia, kuultuaan ensin asianomaisia siirtoverkonhallijoita, sen varmistamiseksi, että ne ovat yhdenmukaisia tämän asetuksen tarkoituksen kanssa ja edistävät markkinoiden yhdentymistä, syrjimättömyyttä, toimivaa kilpailua ja markkinoiden tehokasta toimintaa.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 5(4) mukaan seuraavia ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskeville ehdotuksille ja niiden muutoksille tarvitaan kunkin asianomaisen jäsenvaltion kunkin sääntelyviranomaisen tapauskohtainen hyväksyntä:

c) 18 artiklan mukaiset tasehallintaan liittyvät ehdot ja edellytykset.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 5(5) mukaan ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskevaan ehdotukseen on sisällyttävä ehdotettu täytäntöönpanoaikataulu ja kuvaus niiden odotetuista vaikutuksista tämän asetuksen tavoitteisiin. Täytäntöönpanoaikataulu saa olla enintään 12 kuukautta asianomaisten sääntelyviranomaisten hyväksynnästä, paitsi jos kaikki asianomaiset sääntelyviranomaiset sopivat täytäntöönpanoaikataulun pidentämisestä tai jos tässä asetuksessa vahvistetaan erilaisia aikatauluja.

Artikla 10

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10(1) mukaan ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä tai niiden muutoksia koskevien ehdotusten toimittamisesta tämän asetuksen mukaisesti vastaavien siirtoverkonhallijoiden on kuultava sidosryhmiä, kunkin jäsenvaltion asianomaiset viranomaiset mukaan luettuina, ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskevista ehdotusluonnoksista ja muista täytäntöönpanotoimenpiteistä vähintään yhden kuukauden ajan.

11.10.2024

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10(2) mukaan kuulemisen on kestettävä vähintään yhden kuukauden, lukuun ottamatta 5 artiklan 2 kohdan a, b, c, d, e, f, g, h ja j alakohdan mukaisia ehdotusluonnoksia, joita kestävän kuulemisen on kestettävä vähintään kaksi kuukautta.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10(5) mukaan ainakin 5 artiklan 4 kohdan a, b, c, d, e, f, g ja i alakohdan mukaisista ehdotuksista on järjestettävä julkinen kuuleminen kussakin asianomaisessa jäsenvaltiossa.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 10(6) mukaan ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskevan ehdotuksen laatimisesta vastaavien siirtoverkonhaltijoiden on otettava 2–5 kohdan mukaisesti järjestetyissä kuulemisissa ilmaistut sidosryhmien näkemykset asianmukaisesti huomioon ennen asiakirjan antamista sääntelyviranomaisen hyväksyttäväksi. Kaikissa tapauksissa ehdotuksen esittämisen yhteydessä on annettava vankat perustelut sille, kuinka kuulemisessa esitetyt näkökannat on otettu huomioon tai jätetty huomioimatta, ja ne on julkaistava viipymättä ennen ehtoja ja edellytyksiä tai menetelmiä koskevan ehdotuksen julkaisemista tai yhtä aikaa sen julkaisemisen kanssa.

Artikla 12

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 12(3) mukaan kunkin siirtoverkonhaltijan on julkaistava seuraavat tiedot heti kun ne ovat saatavilla:

g) 18 artiklassa tarkoitetut tasehallintaan liittyvät alustavat ehdot ja edellytykset viimeistään kuukautta ennen niiden soveltamista ja ehtojen ja edellytysten muutokset välittömästi sen jälkeen, kun direktiivin 2009/72/EY 37 artiklan mukainen asianomainen sääntelyviranomainen on hyväksynyt ne.

Artikla 18

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(3) mukaan laatiessaan ehdotuksia tasepalvelun tarjoajia ja tasevastaavia koskevista ehdoista ja edellytyksistä kunkin siirtoverkonhaltijan on:

- a) koordinoitava toimintaansa sellaisten siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden kanssa, joihin kyseiset ehdot ja edellytykset voivat vaikuttaa;
- b) noudatettava 19, 20, 21 ja 22 artiklan mukaisia puitteita, jotka koskevat tasesähkön vaihdon ja epätasapainon netotusprosessin eurooppalaisten kauppapaikkojen perustamista;
- c) otettava muut jakeluverkonhaltijat ja muut sidosryhmät mukaan ehdotuksen laatimiseen ja otettava huomioon niiden näkökannat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan mukaista julkista kuulemistä.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(4) mukaan tasepalvelujen tarjoajia koskevilla ehdoilla ja edellytyksillä on:

- a) määriteltävä kohtuulliset ja perustellut vaatimukset tasepalvelujen tarjonnalle;

11.10.2024

b) sallittava suunnittelualueen kulutuslaitosten, energianvarastointilaitosten ja voimalaitosten yhdistäminen tasepalvelujen tarjoamista varten 5 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja ehtoja noudattaen;

c) sallittava se, että kulutuslaitosten omistajista, kolmansista osapuolista, perinteisiä ja uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajista ja energianvarastointiyksiköiden omistajista tulee tasepalvelun tarjoajia;

d) vaadittava, että tasepalvelun tarjoajan jokainen tasesähkötarjous osoitetaan yhdelle tai useammalle tasevastaavalle 49 artiklan mukaisen tasepoikkeamakorjauksen laskennan mahdollistamiseksi.

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 18(5) mukaan tasepalvelun tarjoajia koskeviin ehtoihin ja edellytyksiin on sisällyttävä:

a) 16 artiklan mukaiset säännöt prosessille, joka koskee hyväksymistä tasepalvelun tarjoajaksi;

b) 32, 33 ja 34 artiklan mukaiset tasehallintakapasiteetin hankintaa ja siirtoa koskevat säännöt, vaatimukset ja aikataulut;

c) säännöt ja edellytykset, jotka koskevat suunnittelualueen kulutuslaitosten, energianvarastointilaitosten ja voimalaitosten yhdistämistä tasepalvelujen tarjoajaksi;

d) niitä tietoja koskevat vaatimukset, jotka on annettava liittäville siirtoverkonhaltijalle ja tarvittaessa reservejä liittäville jakeluverkonhaltijalle esivalintaprosessin ja tasehallintamarkkinoiden toiminnan aikana;

e) säännöt ja edellytykset, jotka koskevat tasepalvelun tarjoajan jokaisen tasesähkötarjouksen osoittamista yhdelle tai useammalle tasevastaavalle 4 kohdan d alakohdan mukaisesti;

f) niitä tietoja koskevat vaatimukset, jotka on annettava liittäville siirtoverkonhaltijalle ja tarvittaessa reservejä liittäville jakeluverkonhaltijalle tasepalvelujen tarjonnan arvioimiseksi asetuksen (EU) 2017/1485 154 artiklan 1 kohdan, 154 artiklan 8 kohdan, 158 artiklan 1 kohdan e alakohdan, 158 artiklan 4 kohdan b alakohdan, 161 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja 161 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaisesti;

g) paikanmääritys kullekin standardituotteelle ja erityistuotteelle ottaen huomioon 5 kohdan c alakohta;

h) säännöt sen tasesähkön määrän määrittämiseksi, joka on selvitettävä tasepalvelun tarjoajan kanssa 45 artiklan mukaisesti;

i) V osaston 2 ja 5 luvun mukaisesti määritellyt tasepalvelun tarjoajien selvitystä koskevat säännöt;

j) enimmäisaika, jonka kuluessa tasesähkön selvitys tasepalvelun tarjoajan kanssa on saatettava loppuun 45 artiklan mukaisesti kussakin taseselvitysjaksossa;

k) seuraukset siinä tapauksessa, ettei tasepalvelun tarjoajaan sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä noudateta.

Artikla 38

Tasehallinnan suuntaviivojen artiklan 38(5) mukaan siirtoverkonhaltijat voivat jakaa alueiden välistä kapasiteettia tasehallintakapasiteetin vaihtoa tai reservien jakamista varten ainoastaan, jos alueiden välinen kapasiteetti on laskettu asetusten (EU) 2015/1222 ja (EU) 2016/1719 mukaisesti laadittuja kapasiteetin laskentamenetelmiä käyttäen.

Sähkömarkkinalaki (2013/588)

45 §

Sähkömarkkinalain 45 § 1 momentin mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta siten, että sähköjärjestelmä toimii luotettavasti ja varmasti sekä huolehtii valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen kuuluvista tehtävistä ja valtakunnallisesta taseselvityksestä tarkoituksenmukaisella ja sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla (järjestelmävastuu). Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoon ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että sähköjärjestelmä ja järjestelmävastuun piiriin kuuluvat palvelut toimivat luotettavasti, varmasti ja tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille voidaan turvata. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tehtäviään hoitaessaan otettava huomioon alueellisten koordinaatiokeskusten koordinoitujen toimien ja suositusten siten kuin sähkökauppa-asetuksessa säädetään.

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja voimalaitosten, energiavarastojen ja kuormien sekä sähköverkkojen liittämiseksi sähköjärjestelmään sekä sähköjärjestelmän ja siihen liitettyjen voimalaitosten, energiavarastojen, kuormien ja sähköverkkojen käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on kestoaltaan rajoitetuksi ajaksi oikeus rajoittaa sähkön siirtoa tai keskeyttää se kokonaan, kun se on välttämätöntä sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi. Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ollessa uhattuna ohjata sähköjärjestelmään liitettyä sähkön käyttöä, tuotantoa, tuontia ja vientiä ottamalla huomioon yhteiskunnan yleiset elintärkeät tarpeet, mahdolliset viranomais määräykset, voimassa olevat tehopulan hallintaa ja häiriöiden selvittämistä koskevat suunnitelmat ja velvoitteet sekä vallitsevat olosuhteet. Rajoitusta tai ohjaustoimenpidettä saa kussakin tapauksessa pitää voimassa niin kauan kuin se on välttämätöntä sähköjärjestelmän palauttamiseksi normaalitilaan.

46 §

Sähkömarkkinalain 46 § mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa koko ajan käynnissä olevasta sähköntuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä vastuualueellaan (valtakunnallinen tasehallintavastuu). Valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Valtakunnallisen tasehallintavastuun hoitamiseen tarvittavan tasesähkön ja tasehallintakapasiteetin hankinta- ja kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkömarkkinoiden osapuolille, niiden on perustuttava markkinapohjaisiin menettelyihin, eikä niissä saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdossa on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja luotava edellytykset kulutusjouston, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön tuottajien, energiavarojen haltijoiden ja aggregaattorien osallistumiseen tasehallintamarkkinoille.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590), jäljempänä valvontalaki)

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 6 §:n mukaan Euroopan unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena toimiessaan Energiaviraston tehtävänä on erityisesti:

2) varmistaa, että sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijat sekä muut sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat kansallisesta ja unionin lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan, ja päättää toimivaltansa mukaisesti tarvittavista ja oikeasuhtaisista toimenpiteistä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.

4) panna täytäntöön toimialaansa kuuluvat, oikeudellisesti sitovat energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja komission päätökset.

Valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsitteilylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottoa:

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

Perustelut

Fingrid toimitti muutosehdotuksensa manuaalista taajuuden palautusreserviä (mFRR) koskeviksi reservitoimittajien ehdoiksi ja edellytyksiksi Energiavirastolle 11.7.2024.

Fingridin ehdotuksen taustalla on kolmen maan kantaverkkoyhtiöiden (Fingrid, Svenska kraftnät ja Energinet) suunnitelma ottaa käyttöön yhteinen manuaalisen taajuuden palautusreservin kapasiteettimarkkina. Fingrid on toimittanut kantaverkkoyhtiöiden yhteisen ehdotuksen mukaisesti menetelmäehdotukset yhteisistä ja yhdenmukaisista säännöistä manuaalisesti aktivoitavan taajuuden palautusreservin (mFRR) kapasiteetin vaihdon kauppapaikalle Tasehallinnan suuntaviivojen 33 artiklan mukaisesti sekä Tasehallinnan suuntaviivojen 38 artiklan mukaisen ehdotuksen siitä kuinka Tasehallinnan suuntaviivojen 41 artiklan mukaista markkinapohjaista jakamisprosessia sovelletaan mFRR kapasiteetin vaihdolle eri alueiden välillä Energiavirastolle vahvistettavaksi. Energiavirasto käsittelee menetelmäehdotukset erillisenä asiakokonaisuutena. Energiavirasto toteaa, että menetelmäehdotukset on vahvistettava ennen tämän päätöksen mukaisten mFRR kapasiteettimarkkinan ehtomuutosten käyttöönottoa. Kantaverkkoyhtiöiden tavoitteena on ottaa kapasiteettimarkkinamuutokset käyttöön marraskuussa 2024. Fingrid on myös ilmoittanut tavoitteekseen siirtää Suomen kansallinen mFRR kapasiteettimarkkina pohjoismaiselle markkina-alustalle ennen kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan käyttöönottoa.

Energiavirasto on tutustunut Fingridin toimittamaan ehdotukseen, saamiinsa sidosryhmien lausuntoihin, täydennyspyynnön johdosta 13.9.2024 saamaansa Fingridin vastaukseen ja ehtomuutoksiin. Energiavirasto katsoo ehdotuksen käsittelyn täytävän Tasehallinnan suuntaviivojen mukaiset edellytykset määräaikojen osalta.

Tasehallinnan suuntaviivojen 18 artiklan mukaisia tasepalveluntarjoajan ehtojen vaatimuksia täydentävät lisäksi sähkömarkkinalain (2013/588) 45 ja 46 §:ssä järjestelmä vastaavan kantaverkonhaltijan palveluehdoille asetetut vaatimukset.

Fingrid esittää muutoksia kapasiteettimarkkinan tarjousominaisuuksiin mahdollistaen menetelmäehdotusten mukaisesti jakamattomat, vaihtoehtoiset ja blokkitarjoukset. Energiaviraston täydennyspyynnön mukaisesti Fingrid täsmensi mFRR ehtoja tarjousten vaihtoehtoisuudesta. Täydennetyt ehdotuksen mukaisesti kapasiteettimarkkinan tarjoukset voivat olla vaihtoehtoisia toisten mFRR kapasiteettimarkkinan tai aFRR kapasiteettimarkkinan tarjousten kanssa.

Fingridin ehdotuksen mukaisesti kapasiteettitarjouksissa ilmoitettua siirtoaluetta voidaan soveltaa tarjousten hyväksyntäkriteerinä. Energiaviraston täydennyspyynnön mukaisesti Fingrid selvensi tämän tarkoittavan menetelmäehdotuksen mukaista tarjousalueen sisäiselle alueelle (siirtoalue) asetettua minimihankintarajotustilannetta. Tällaisessa sähköjärjestelmän käyttötilanteen edellyttämässä, tarjousalueen sisäisiä rajoitteita sisältävässä tilanteessa tarjous, jolla on markkinahintaa korkeampi hinta, voidaan hyväksyä ilman, että kyseinen tarjous asettaa markkinahinnan. Kyseisen tarjouksen kapasiteettikorvaus määräytyy tarjouksen mukaisesti (pay as bid -periaate).

Fingridin ehdotuksen mukaisesti tarjouksia voi jättää kapasiteettimarkkinalle aikaisintaan 7 vuorokautta ja viimeistään kello 7:30 CET/CEST edellisenä päivänä ennen kohteena olevaa vuorokautta, tällä hetkellä voimassa olevan kello 9:30 EET/EEST sijaan.

Energiavirasto katsoo yllä kuvattujen Fingridin ehdottamien kansallisten mFRR kapasiteettimarkkinan ehtomuutosten olevan Fingridin toimittamien kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan menetelmäehdotusten mukaiset, sisältäen kansalliset mFRR kapasiteettimarkkinaehdot Tasehallinnan suuntaviivojen mukaisesti sekä edistävän Sähkömarkkinalain 45 §:n tarkoittamin tavoin tehokkaasti toimivien kansallisten ja alueellisten sähkömarkkinoiden edellytysten turvaamista ja täyttävän Sähkömarkkinalain 46 §:n vaatimukset tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Rajasiirtokapasiteetin allokointi

Kolmen maan mFRR kapasiteettimarkkinan käyttöönoton yhteydessä Fingrid esittää rajasiirtokapasiteetin allokoinnin sallimista Suomi – Ruotsi (SE1) rajalle. Fingridin ehdotuksen mukaisesti tilanteessa, jossa siirtoperusteinen (flow based) kapasiteetinlaskentamenetelmä ei ole käytössä, siirtokapasiteettia voidaan allokoida suuntaan Ruotsista Suomeen enintään 5 % ja suuntaan Suomesta Ruotsiin enintään 10 % vuorokausimarkkinoille annettavasta siirtokapasiteetista. Fingrid ehdottaa muutoin allokoitavan ACER päätöksen 22/2020 mukaisesti siirtokapasiteettia, jota ei ole jo allokoitu aFRR kapasiteettimarkkinalla, kumpaankin suuntaan enintään 10 % vuorokausimarkkinoille annettavasta siirtokapasiteetista.

Järjestämässään julkisessa kuulemisessa Energiavirasto sai kaksi lausuntoa rajasiirtokapasiteetin allokointiin liittyen. Lausujien huoli kohdistui sähkömarkkinoiden kokonaiskustannustehokkuuteen ja markkinaosapuolten mahdollisesti kokemaan taloudelliseen haittaan. Lausujat toivoivat kantaverkkoyhtiöiltä varovaisuutta siirtokapasiteetin allokointiin reservimarkkinoille, koska sen vaikutuksia vuorokausimarkkinoiden hintoihin on vaikea ennustaa tarkasti. Lausujat toivoivat myös selkeyttä siirtokapasiteetin allokoinnista mahdollisesti johtuvan markkinatoimijan taloudellisen vahingon korvausvastuisiin. Siirtokapasiteetin varausprosessin tulisi lausujien mielestä olla läpinäkyvää sekä vaativan jatkuvaa seurantaa ja tarpeellisuusarviointia.

Täydennyspyynnössään Energiavirasto pyysi Fingridiä tarkentamaan ehdotuksensa siirtokapasiteetin allokoinnista. Energiavirasto pyysi Fingridiä selventämään tarkoitetaanko mFRR kapasiteettimarkkinalle allokoitavalla 5 % vuorokausimarkkinoille annettavalla siirtokapasiteetilla kapasiteettia aFRR kapasiteettimarkkinalle vahvistetun lisäksi vai mahdollisuutta allokoida aFRR markkinalla käyttämättä jäävä osa mFRR markkinalla. Lisäksi Energiavirasto pyysi Fingridiä selventämään mFRR ehdoissa ja edellytyksissä kuvattu ”muutoin” tilanne. Fingrid täydensi mFRR ehtoja ja edellytyksiä lisäämällä ennen siirtoperusteisen kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönottoa -tilanteeseen maininnan aFRR kapasiteetista sekä selventämällä ”muutoin” tilanteen tarkoittavan tilannetta, jossa siirtoperusteinen kapasiteetinlaskentamenetelmä on käytössä Suomen ja Ruotsin välillä.

11.10.2024

Tasehallinnan suuntaviivat rajoittavat siirtokapasiteetin allokointia tasehallinnan tarpeisiin erityisesti vaatimalla, että siirtoverkonhaltijat voivat jakaa alueiden välistä kapasiteettia tasehallintakapasiteetin vaihtoa tai reservien jakamista varten ainoastaan, jos alueiden välinen kapasiteetti on laskettu asetusten (EU) 2015/1222 ja (EU) 2016/1719 mukaisesti laadittuja kapasiteetin laskentamenetelmiä käyttäen. Pohjoismaissa on päätetty soveltaa siirtoperusteista (flow based) kapasiteetinlaskentamenetelmää. ACER on päätöksellään 22/2020 vahvistanut tasehallintakapasiteetin vaihtoa tai reservien jakamista varten jaettavan kapasiteetin enimmäismääräksi 10 % siirtoperusteisen kapasiteetinlaskentamenetelmän mukaisesti lasketusta siirtokapasiteetista. Energiavirasto on päätöksellään (dnro 1865/040303/2023) vahvistanut mahdollisuuden allokoida siirtokapasiteettia automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) kapasiteettimarkkinalle Suomen ja Ruotsin (SE1) välille jo ennen siirtoperusteisen kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönottoa enintään 5 % vuorokausimarkkinoille annettavasta siirtokapasiteetista suuntaan Ruotsista Suomeen (kolmen kuukauden tarkastelujaksoissa) ja enintään 10 % suuntaan Suomesta Ruotsiin.

Menetelmäehdotuksessaan Fingrid, yhdessä Svenska kraftnätin ja Energinetin kanssa, ehdottaa reservimarkkinoille allokoitavan rajasiirtokapasiteetin laskemista siirtoperusteisen kapasiteetinlaskentamenetelmän mukaisesti. Menetelmäehdotuksen mukaisesti siirtokapasiteetti allokoidaan ja käytetään ensisijaisesti aFRR kapasiteettimarkkinalla, ja mFRR kapasiteettimarkkinalla voidaan käyttää vain aFRR markkinalta jäljelle jäävä määrä siirtokapasiteettia. Pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt ovat myös yhteisesti toimittaneet pohjoismaisille sääntelyviranomaisille tiedon, jonka mukaan he aikovat laskea reservimarkkinoille allokoitavan siirtokapasiteetin enimmäismäärän nykyisen mukaisella manuaalisella, nettosiirtokapasiteettiarvoihin (NTC) pohjautuvalla menetelmällä myös vuorokausimarkkinoiden siirtoperusteisen (flow based) kapasiteetinlaskentamenetelmän käyttöönoton jälkeen. Kantaverkkoyhtiöiden antaman tiedon mukaan reservimarkkinoille allokoitavan siirtokapasiteetin enimmäismäärien laskenta on tarkoitus suorittaa siirtoperusteiseen (flow based) tietoon pohjautuen myöhemmässä vaiheessa, kun kantaverkkoyhtiöt ovat saaneet tähän tarvittavat työkalut kehitettyä.

Energiavirasto toteaa Fingridin ehdotuksen olevan osittain ristiriidassa Fingridin toimittaman menetelmäehdotuksen ja Energiaviraston päätöksellään (dnro 1865/040303/2023) jo aiemmin vahvistamien aFRR kapasiteettimarkkinan siirtokapasiteettia koskevien ehtokohtien kanssa, menetelmäehdotuksen selkeästi kuvattaessa reservimarkkinoille allokoitava siirtokapasiteetti käytettävän ensisijaisesti aFRR kapasiteettimarkkinalla ja Energiaviraston päätöksen vahvistaessa siirtokapasiteetin määrät. Näin ollen Energiavirasto katsoo menetelmäehdotuksen ja Energiaviraston päätöksen 1865/040303/2023 edellä kuvattujen kohtien perusteella tarkoituksenmukaiseksi kirjata mFRR ehtoihin ja edellytyksiin mFRR kapasiteettimarkkinalla allokoitavan siirtokapasiteetin olevan aFRR kapasiteettimarkkinalla jäljelle jäävä osuus.

Energiavirasto tiedostaa markkinatoimijoiden lausunnoissaan ilmaiseman huolen siirtokapasiteetin allokoinnin vaikutuksista sähkömarkkinoille ja toteaa päätöksellään (dnro 1865/040303/2023) velvoittaneensa Fingridin toteuttamaan siirtokapasiteetin allokoinnin vaikutusarvioportin kolmen kuukauden tarkastelujaksoissa. Energiavirasto tutkii siirtokapasiteetin allokoinnin markkinavaikutuksia näiden raporttien pohjalta, tästä päätöksestä erillisenä, aFRR kapasiteettimarkkinan ehtojen

vahvistamisprosessina. Energiavirasto myös korostaa, ettei vahvista tällä päätöksellä muutosta aiemmin jo vahvistettuun reservimarkkinoille allokoitavan siirtokapasiteetin enimmäismäärään.

Johtopäätös

Energiavirasto katsoo edellä mainituin perustein, ettei Fingridin alkuperäisen ehdotuksen mukainen kuvaus siirtokapasiteetin allokoinnista mFRR kapasiteettimarkkinalle ole hyväksyttävissä ja vahvistaa Fingridin noudatettavaksi tämän päätöksen liitteenä olevat, päätösluonnoksen kuulemisen yhteydessä Fingridin korjaamat, maanalaisten taajuuden palautusreservin ehdot ja edellytykset, joissa määritellään mFRR kapasiteettimarkkinalla allokoitava siirtokapasiteetin määrän olevan aFRR kapasiteettimarkkinalta jäljelle jäävä osuus.

Yhteenveto

Edellä mainituin perustein Energiavirasto katsoo tämän päätöksen liitteenä olevien reservitoimittajien ehtojen ja edellytysten täyttävän Tasehallinnan suuntaviivojen ja Sähkömarkkinalain edellytykset.

Sovelletut säännökset

Euroopan Komission asetus (2017/2195) sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista artikkelit 3, 5, 10, 12, 18 ja 38.

Sähkömarkkinalaki (2013/588) 45 § ja 46 §.

Laki Energiavirastosta (2013/870) 1 § 2 momentti.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 5 §, 6 §, 10 §, 36 § ja 38 §.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Liite 1. Valitusosoitus markkinaoikeuteen Liite 2. Reservitoimittajien (mFRR) ehdot ja edellytykset
Jakelu	Fingrid Oyj

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa.

Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomiois-tuinmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Fingrid Oyj

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Ehdot ja edellytykset manuaalisen
taajuuden palautusreservin (mFRR)
toimittajalle

8.10.2024

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3
2	Määritelmät.....	3
3	Reservien hankinta.....	6
4	Reservitoimittajalle asetetut vaatimukset.....	6
5	Reservikohteelle asetetut vaatimukset.....	8
6	Reserviresurssien aggregointi.....	8
7	mFRR-energiamarkkinan säännöt.....	9
7.1	Tarjous säännöt.....	9
7.2	Säätötarjousten käsittely.....	10
7.3	Säätötarjousten aktivointi.....	10
7.4	Erikoissäätö.....	11
8	mFRR-kapasiteettimarkkinan säännöt.....	11
8.1	Tarjous säännöt.....	11
8.2	Tarjousten käsittely.....	12
9	Säätökapasiteettisopimuksilla hankitun säätökapasiteetin säännöt.....	13
9.1	Tarjous säännöt.....	13
9.2	Tarjousten käsittely.....	14
10	Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta.....	14
10.1	Reservitoimittajan raportointi Fingridille.....	14
10.2	Reservitoimittajan raportointi Tasevastaavalle.....	14
11	Energiäkäsittely.....	14
12	Maksut ja maksuehdot.....	15
12.1	Energiamaksu mFRR-energiamarkkinalla.....	15
12.2	Kapasiteettikorvaus mFRR-kapasiteettimarkkinalla.....	15
12.3	Säätökapasiteettisopimuksen mukainen Kapasiteettikorvaus.....	16
12.3.1	Sanktio Säätökapasiteettisopimuksen mukaisten Säätötarjouksien poistamisesta.....	18
12.3.2	Lepojan vaikutus.....	18
12.4	Muistutukset.....	18
12.5	Arvonlisävero sekä muut välilliset verot ja maksut.....	18
12.6	Viivästyskorko.....	19
13	Ylivoimainen este.....	19
14	Ehtojen rikkominen.....	19
14.1	Sanktio.....	19
14.2	Reservitoimittajan tilapäinen reservimarkkinoilta poissulkeminen.....	19
14.3	Sopimuksen purku.....	20

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

1 Johdanto

Tämä asiakirja määrittelee Euroopan Komission sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista antaman asetuksen (Guideline on Electricity Balancing, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2195, Tasehallinnan suuntaviivat, jäljempänä EBGL) mukaisesti Fingrid Oyj:n (jäljempänä Fingrid) Manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) hankintaan ja ylläpitoon liittyvät ehdot ja edellytykset sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi tarvittavien reservipalvelujen tarjoajille (jäljempänä Reservitoimittaja) ottaen huomioon seuraavat ACERin (Agency for the Cooperation of Energy Regulators) ja Energiaviraston päätökset:

- ACER Decision No 22/2020 on the market-based allocation process of cross-zonal capacity for the exchange of balancing capacity for the Nordic CCR.
- Energiaviraston päätös: Methodology on the common and harmonized rules and processes for the exchange and procurement of mFRR balancing capacity for the bidding zones of Denmark, Finland and Sweden
- Energiaviraston päätös: Methodology on the application of the Nordic CCR market-based allocation process of cross-zonal capacity for the exchange of manual Frequency Restoration Reserve capacity for the bidding zones of Denmark, Finland and Sweden.

Taajuuden palautusreservit (Frequency Restoration Reserve, FRR) ovat reservejä, joiden tarkoituksena on palauttaa taajuus 50,0 Hz:n nimellisarvoon ja vapauttaa aktivoituneet Taajuuden vakautusreservit (Frequency Containment Reserve, FCR). Taajuuden palautusreservit jaetaan kahteen reservituotteeseen, Automaattiseen taajuuden palautusreserviin (aFRR) ja Manuaaliseen taajuuden palautusreserviin (mFRR).

Tämän asiakirjan sisältämiä Manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) hankintaan ja ylläpitoon liittyviä ehtoja ja edellytyksiä sovelletaan Reservitoimittajan osallistuessa mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinalle sekä tarjouskilpailuihin säätökapasiteetin hankinnasta Säätökapasiteettisopimuksilla.

Fingridillä on oikeus julkaista mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinalle osallistuvien sekä Säätökapasiteettisopimuksen tehneiden Reservitoimittajien nimet.

2 Määritelmät

Tässä asiakirjassa käytetään seuraavia määritelmiä:

Allassäätohinta on edullisimman Markkina-aikajaksolle tilatun allassäätotarjouksen hinta (marginaalihinta), kuitenkin enintään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiselle tunnille.

Automaattinen taajuuden palautusreservi (aFRR) on keskitetysti ohjattu automaattisesti aktivoituva Taajuuden palautusreservi, jonka tarkoituksena on sähköjärjestelmän taajuuden palauttaminen nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttaminen suunniteltuun arvoon.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Avoimella toimittajalla tarkoitetaan sähköntoimittajaa, joka toimittaa asiakkaalleen kaiken tämän tarvitseman sähkön, tai sähköntoimittajaa, joka tasapainottaa asiakkaan sähköntuotannon ja -hankinnan sekä sähkönkäytön ja -toimituksen erotuksen toimittamalla puuttuvan sähkömäärän tai vastaanottamalla ylijäämän kunkin Taseselvitysjakson aikana.

BSP - Implementation Guide Nordic MMS - mFRR capacity market -ohjeella tarkoitetaan pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden Reservitoimittajille tekemää tarkempaa ohjeistusta mFRR-kapasiteettimarkkinan markkinapaikan käytöstä ja siihen liittyvästä tiedonvaihdosta. Kulloinkin voimassa oleva ohje julkaistaan pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden yhteisillä internetsivuilla.

Elektroninen aktivointi tarkoittaa sitä, että Fingrid aktivoi Reservitoimittajan mFRR-energiamarkkinoille jättämän Sääötötarjouksen lähettämällä tästä sanoman Reservitoimittajalle tai tämän valtuuttamalle edustajalle.

Energiamaksulla tarkoitetaan reservin aktivoitumisesta maksettavaa korvausta.

Erikoissäädöllä tarkoitetaan säätöä, joka aktivoidaan muuhun tarpeeseen kuin tasehallintaa varten.

Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto -ohjeella tarkoitetaan Fingridin Reservitoimittajille tekemää tarkempaa ohjeistusta muun muassa Vaksi-reservikaupankäyntijärjestelmän käytöstä ja reaaliaikatietojen toimittamisesta. Fingrid julkaisee kulloinkin voimassa olevan ohjeen kotisivuillaan.

Kapasiteettikorvauksella tarkoitetaan korvausta, jonka Fingrid maksaa Reservitoimittajalle reservikapasiteetin ylläpidosta.

Kapasiteettitarjouksella tarkoitetaan Reservitoimittajan mFRR-kapasiteettimarkkinalle jättämää tarjousta.

Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR) on manuaalisesti aktivoituva Taajuuden palautusreservi, jonka tarkoituksena on sähköjärjestelmän taajuuden palauttaminen nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttaminen suunniteltuun arvoon.

Markkina-aikajaksoilla tarkoitetaan reservimarkkinoiden kaupankäyntijaksoa. mFRR-energiamarkkinalla ja mFRR-kapasiteettimarkkinalla Markkina-aikajakso on yksi tunti.

mFRR-energiamarkkinalla tarkoitetaan Fingridin ylläpitämää energiamarkkinaa, joilta Fingrid hankkii Manuaalista taajuuden palautusreserviä (mFRR).

mFRR-kapasiteettimarkkinalla tarkoitetaan Fingridin ylläpitämää kapasiteettimarkkinaa, joilta Fingrid hankkii Manuaalista taajuuden palautusreserviä (mFRR).

Pay as bid -periaatteella tarkoitetaan hinnoitteluperiaatetta, jossa kunkin hyväksytyyn tarjouksen hinta määräytyy tarjouksen mukaan.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Päivänsisäisillä markkinoilla (intra-day markkinat) tarkoitetaan sähkön markkinapaikkaa, jolla käydään kauppaa kyseiselle vuorokaudelle myytävästä ja ostettavasta sähköstä.

Reservikohteella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka täyttää reservin tarjoamista koskevat vaatimukset. Reservikohde voi koostua useasta tai yhdestä Reserviresurssista.

Reserviresurssilla tarkoitetaan yksittäistä säätökykyistä resurssia; voimalaitosta, kulutuskohdetta tai energiavarastoa.

Reservitoimittajalla tarkoitetaan sopimusosapuolta, joka on tehnyt Fingridin kanssa sopimuksen osallistumisesta reservimarkkinoille. Reservitoimittaja voi olla Reserviresurssin Avoin toimittaja, Tasevastaava tai sopimuksellinen reservitoimittaja tai yhdistelmä edellä mainituista.

Siirtoalueella tarkoitetaan maantieteellistä aluetta, jossa voimalaitokset, kulutuskohdet ja energiavarastot sijaitsevat. Suomessa on kolme Siirtoaluetta; etelä, keskialue ja pohjoinen. Siirtoalueiden maantieteellinen sijainti on esitetty Fingridin kotisivuilla olevassa Siirtoalueiden karttakuvassa. Fingrid ilmoittaa Reservitoimittajille kirjallisesti mahdollisista muutoksista Siirtoalueiden maantieteellisiin rajoihin vähintään kuukausi ennen muutoksien voimaantuloa.

Sopimuksellisella Reservitoimittajalla tarkoitetaan Reservitoimittajaa, joka ei ole Reserviresurssien Avoin toimittaja tai Tasevastaava, mutta se tai Reserviresurssien omistaja on sopinut Reserviresurssin Tasevastaavan ja avoimen toimittajan kanssa Reserviresurssin tarjoamisesta Manuaaliseen taajuudenpalautusreserviin. Sopimuksellinen reservitoimittaja voi aggregoida eli yhdistää Reserviresurssija eri tasevastuista.

Säätökapasiteettisopimuksella tarkoitetaan Fingridin ja Reservitoimittajan välistä pidempikestoista sopimusta mFRR-säätökapasiteetin tarjoamisesta.

Säätöobjektitunnuksella (Regulating Object, RO) tarkoitetaan taseselvityksessä käytettävää tunnusta, josta käy ilmi reservitarjoukseen liittyvä Tasevastaavatieto.

Säätökaupalla tarkoitetaan Säättötarjouksen aktivoinnista seuraavaa Fingridin ja Reservitoimittajan välillä tehtävää kauppaa käyttötunnilla toteuttavasta säädöstä.

Säätösähkömarkkinasopimuksella tarkoitetaan Fingridin ja Reservitoimittajan välistä sopimusta, joka oikeuttaa osallistumaan mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinoille.

Säättötarjouksella tarkoitetaan Reservitoimittajan mFRR-energiamarkkinan sääntöjen mukaisesti tekemää tarjousta mFRR-energiamarkkinalle.

Taajuuden palautusreservillä (Frequency Restoration Reserve, FRR) tarkoitetaan reserviä, joka on käytettävissä sähköjärjestelmän taajuuden palauttamiseksi nimellistaajuuteen ja taajuudensäätöalueen tehotasapainon palauttamiseksi suunniteltuun arvoon.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Taajuuden vakautusreservillä (Frequency Containment Reserve, FCR) tarkoitetaan reserviä, joka on käytettävissä taajuuden vakauttamiseen sähkön tuotannon ja kulutuksen epätasapainotilanteissa.

Tasepalvelun tarjoajalla (Balancing Service Provider, BSP) tarkoitetaan markkinaosapuolta, jonka reservejä tarjoavat yksiköt tai reservejä tarjoavat ryhmät pystyvät tarjoamaan tasepalveluja siirtoverkonhaltijoille. Tässä dokumentissa *Reservitoimittaja*.

Taseselvitysajaksolla tarkoitetaan aikayksikköä, jolla Tasevastaavien tasepoikkeamat lasketaan. Taseselvitysjakso on 15 minuuttia.

Tasesähköllä tarkoitetaan Tasepalvelun tarjoajan tarjoamaa sähköenergiaa, jota siirtoverkonhaltijat käyttävät verkon tasapainottamiseen. Tässä dokumentissa *Säätöenergia*.

Tasevastaavalla tarkoitetaan sähkömarkkinoiden osapuolta, joka vastaa kyseisen markkinaosapuolen tasepoikkeamista, ja jolla on voimassa oleva tasepalvelusopimus Fingridin kanssa. Toisin sanoen osapuolen Avoin toimittaja on Fingrid.

Vuorokausimarkkinoilla (day ahead -markkinat) tarkoitetaan sähkön markkinapaikkaa, jolla käydään kauppaa seuraavalle vuorokaudelle myytävästä ja ostettavasta sähköstä.

Ylössäätohinta on kalleimman Markkina-aikajaksolle aktivoidun ylössääötötarjouksen hinta (marginaalihinta), kuitenkin vähintään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiselle tunnille.

3 Reservien hankinta

Reservit hankitaan Euroopan Komission sähköjärjestelmän käyttöä koskevasta suuntaviivasta antaman asetuksen (Guideline on System Operation, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/1485, Käytön suuntaviivat, jäljempänä SOGL) artiklan 157 mukaisesti. Manuaalisen taajuuden palautusreservin ylläpitovelvoitteet määritetään Pohjoismaiden siirtoverkonhaltijoiden kesken SOGL:n 157 artiklan nojalla.

Fingrid aktivoi mFRR-energiamarkkinalta Manuaalista taajuuden palautusreserviä sähkön tuotannon ja kulutuksen tasapainottamiseksi. Fingrid käyttää Säätökapasiteettisopimuksilla ja mFRR-kapasiteettimarkkinalta hankittavaa säätökapasiteettia varmistamaan, että kulloinkin on käytössä riittävästi Taajuuden palautusreserviä tuotannon ja kulutuksen välisen tehotasapainon ylläpitämiseksi sekä muihin siirtoverkon käyttövarmuuden takaamisen edellyttämiin tarpeisiin.

4 Reservitoimittajalle asetetut vaatimukset

Reservitoimittajaksi voi tulla osapuoli, jolla on käytettävissä kohdan 5 mukaiset vaatimukset täyttävä tai täyttäviä Reservikohteita.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Reservitoimittajan tulee tehdä Säättösähkömarkkinasopimus Fingridin kanssa ennen osallistumista mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinoille. Säättökapasiteettisopimukset tehdään erillisen tarjouskilpailun perusteella.

Osallistuakseen mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinoille, Reservitoimittajan tulee Säättösähkömarkkinasopimuksen lisäksi solmia taseselvityssopimus (Imbalance Settlement Agreement) tai reservitoimittajan selvityssopimus (Balancing Service Settlement Agreement) Fingridin osoittaman taseselvitysyksikön kanssa.

Osallistuakseen mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinoille sekä Säättökapasiteettisopimusten tarjouskilpailuihin Reservitoimittajan tulee olla Reserviresurssin omistaja, omistajan valtuuttama edustaja, tai toimia joko Avoimena toimittajana tai Tasevastaavana Reserviresurssille. Reservitoimittajalla tulee olla Reserviresurssin omistajan suostumus Säättösähkömarkkinasopimuksen tai Säättökapasiteettisopimuksen mukaisesta reservikäytöstä. Reservitoimittajan tulee Fingridin erillisestä pyynnöstä toimittaa Reserviresurssin omistajan suostumus Fingridille.

Mikäli Reservitoimittaja ei ole Reserviresurssin Tasevastaava tai Avoin toimittaja Reservitoimittaja toimii Sopimuksellisena Reservitoimittajana. Tällöin sovelletaan seuraavaa:

- Reservitoimittajan tai Reserviresurssin omistajan tulee sopia Reserviresurssin Tasevastaavan ja avoimen toimittajan kanssa Reserviresurssin Säättösähkömarkkinasopimuksen mukaisesta reservikäytöstä. Reservitoimittaja on velvollinen ilmoittamaan kirjallisesti Fingridille, että Reserviresurssin Säättösähkömarkkinasopimuksen mukaisesta reservikäytöstä on sovittu Reserviresurssin Tasevastaavan ja avoimen toimittajan kanssa. Kirjallisen ilmoituksen tulee sisältää Reservitoimittajan, Reserviresurssin Tasevastaavan ja avoimen toimittajan suostumus Reserviresurssin Säättösähkömarkkinasopimuksen tai Säättökapasiteettisopimuksen mukaisesta reservikäytöstä
- Mikäli Reserviresurssin Tasevastaava tai Avoin toimittaja muuttuu, tulee Reservitoimittajan tehdä muutoksesta kirjallinen ilmoitus Fingridille, joka sisältää Reservitoimittajan, Reserviresurssin Tasevastaavan ja avoimen toimittajan suostumuksen Reserviresurssin säätökäytöstä viimeistään 14 vuorokautta ennen muutoksen voimaantuloa.

Mikäli Reservitoimittaja on Reserviresurssin Avoin toimittaja, sovelletaan seuraavaa:

- Reservitoimittajan tulee ilmoittaa Reserviresurssin Tasevastaavalle Reserviresurssin säätökäytöstä viimeistään, kun Säättösähkömarkkinasopimus tai Säättökapasiteettisopimuksen on tehty.
- Jos Reserviresurssin Tasevastaava muuttuu, niin Reservitoimittajan tulee ilmoittaa muutoksesta Fingridille kirjallisesti viimeistään 14 vuorokautta ennen muutoksen voimaantuloa.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

mFRR-kapasiteettimarkkinalle sekä Säättökapasiteettikilpailutukseen osallistuvan Reservitoimittajan tai tämän valtuuttaman edustajan tulee kyetä vastaanottamaan Säättötarjouksen aktivointeja sekä puhelimitse että sanomalla (Elektroninen aktivointi). mFRR-energiamarkkinalle osallistumiseen toistaiseksi riittää, että Reservitoimittaja tai tämän valtuuttama edustaja kykenee ottamaan aktivointeja vastaan puhelimitse.

Reservitoimittajan tai tämän valtuuttaman edustajan on oltava Fingridin tavoitettavissa puhelimitse 45 minuuttia ennen niiden tuntien alkua, joille Reservitoimittaja on jättänyt Säättötarjouksia, ja kyseisten tuntien aikana.

Mikäli Reservitoimittaja havaitsee Säättötarjousten jättöajan jälkeen, ettei pysty toteuttamaan säätöä jättämänsä Säättötarjouksen mukaisesti, tulee Reservitoimittajan ilmoittaa tästä Fingridille välittömästi *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti. mFRR-kapasiteettimarkkinalle osallistuneen Reservitoimittajan tulee ilmoittaa Fingridille välittämättömästi *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti, mikäli ei pysty jättämään hyväksytyyn Kapasiteettitarjoukseen liittyviä Säättötarjouksia.

Reservipalveluja hallinnoidaan Fingridin sähköisissä järjestelmissä. Reservitoimittajalle myönnetään tarvittavat käyttöoikeudet näihin järjestelmiin. Reservitoimittaja vastaa edustajiensa käyttöoikeuksien ajantasaisuudesta ja heidän toimistaan sähköisten järjestelmien käyttäjinä.

5 Reservikohteelle asetetut vaatimukset

Reservitoimittajan tulee osoittaa SOGL artiklan 159 perusteella Fingridin julkaiseman *Manuaalisen taajuuden palautusreservien (mFRR) teknisten vaatimusten todentaminen ja hyväksyttämisprosessi* -dokumentin mukaisesti suoritetuilla säätökokeilla, että reserviksi ilmoitettu Reservikohde täyttää vaaditut säätöominaisuudet.

Reservikohteen tulee sijaita Fingridin järjestelmävastuualueella¹.

Reservikohteen säätö perustuu fyysiseen säätöön. Säätö on toteutettava täyteen tehoonsa 15 minuutin kuluessa aktivoinnista. Säätö on voitava toteuttaa tarjotulla teholla koko Markkina-aikajakson ajan.

6 Reserviresurssien aggregointi

Aggregoitujen Reserviresurssien tulee sijaita samalla Siirtoalueella² (etelä / keskialue / pohjoinen).

Jos Säättötarjouksen tai mFRR-kapasiteettimarkkinan Kapasiteettitarjouksen vähimmäiskapasiteetti ei muutoin täytyisi Siirtoalueella, eri Siirtoalueilla sijaitsevia Reser-

¹ Suomi pois lukien Ahvenanmaan itsehallintoalue.

² Suomessa on kolme Siirtoaluetta (etelä, keskialue ja pohjoinen), joiden sijainnit on esitetty Fingridin kotisivuilla olevassa Siirtoalueiden karttakuvassa.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

viresursseja voi aggregoida. Kuitenkaan Säättotarjousta, johon on aggregoitu Reserviresursseja eri Siirtoalueilta ei voida välttämättä käyttää kaikissa tilanteissa sähköjärjestelmän tilan vuoksi.

Säättotarjous sisältää Reservikohteen nimen kautta Säättöobjektitunnuksen (RO-tunnus), jolla Säättotarjous osoitetaan tietylle Tasevastaavalle ja Siirtoalueelle. mFRR-energiamarkkinalla käytettävän RO-tunnuksen ei tarvitse olla Reservikohde- eikä tuotantomuoto-kohtainen ja samaan RO-tunnukseen voi yhdistää tuotanto- ja kulutuskohteita sekä energiavarastoja saman Tasevastaavan taseesta. Saman Tasevastaavan samalla Siirtoalueella sijaitsevia Reserviresursseja voi näin ollen aggregoida muodostamalla niille yhden RO-tunnuksen, joka sisältää aggregoitavat Reserviresurssit.

Jos samaan Säättotarjoukseen yhdistetään Reserviresursseja eri Siirtoalueilta, osuutta osuusvoimalaitoksesta tai eri Tasevastaavien taseissa olevia Reservikohteita, tulee Säättotarjouksessa eritellä tehomäärät Siirtoalue- tai tasevastuukohtaisiksi osatarjouksiksi käyttäen eri RO-tunnuksia. Aggregoidut osatarjoukset yhdistetään toisiinsa aggregointiyhdistelmänumerolla (1-10).

7 mFRR-energiamarkkinan säännöt

Fingrid aktivoi mFRR-energiamarkkinalta Säättotarjouksia sähkön tuotannon ja kulutuksen tasapainottamiseksi. Markkina-aikajakso on yksi tunti.

7.1 Tarjoussäännöt

Säättotarjoukset toimitetaan Fingridin sähköiseen reservikaupankäyntijärjestelmään (Vaksi) erillisen *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeen mukaisesti.

Säättotarjouksia voi jättää aikaisintaan 30 vuorokautta ennen tarjouksen kohteena olevaa käyttötuntia. Reservitoimittaja voi muuttaa ja peruuttaa Säättotarjouksia 45 minuuttiin asti ennen kulloisenkin käyttötunnin alkua (Säättotarjousten jättöaika), minkä jälkeen ne muuttuvat sitoviksi. Fingrid voi tarvittaessa pyytää Reservitoimittajalta lisää Säättotarjouksia myös tämän jälkeen.

Säättotarjouksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- teho (MW), erikseen ylös- ja alassäättotarjoukset
- hinta (€/MWh), erikseen ylös- ja alassäättotarjoukselle
- Reservikohteen nimi³
- reservitieto, jos Säättotarjous on varavoimatarjous

---

³ Reservikohteille määritetään Fingridin sähköisessä reservikaupankäyntijärjestelmässä (Vaksi) nimet ja näihin liittyvät RO-tunnukset sekä säättöalueet (etelä/keskialue/pohjoinen) ja vapaaehtoisena tarkempi sijaintitieto (koordinaatit ja kantaverkon liittymispiste). Aggregoidun Säättotarjouksen osatarjouksissa käytetään Reserviresurssien nimiä.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

- aggregointiyhdistelmännumero (1-10), jos Säättötarjoukseen yhdistetään eri RO-tunnuksia
- tunti (EET/EEST aikaa).

Samasta Reservikohteesta voi jättää useampia Säättötarjouksia. Puutteellista Säättötarjousta ei huomioida mFRR-energiamarkkinalla.

Yhden Säättötarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 5 MW. Jos Säättötarjous voidaan aktivoida sanomalla (Elektroninen aktivointi), Säättötarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 1 MW.

Säättötarjoukset annetaan 1 MW:n tarkkuudella. Säättötarjouksen Reservikohdekohmainen maksimikapasiteetti on 200 MW. Reservitoimittaja voi halutessaan pyytää Fingridiä asettamaan Reservikohteelle tästä poikkeavan Säättötarjouksen maksimikapasiteetin.

Säättötarjouksen enimmäishinta on 10 000 €/MWh ja vähimmäishinta on -10 000 €/MWh. Päivänsisäisten markkinoiden hintarajojen muuttuessa Säättötarjouksen enimmäis- ja vähimmäishinnat asetetaan samaksi kuin Päivänsisäisten markkinoiden hintarajat.

7.2 Säättötarjousten käsittely

Jokaista käyttötuntia varten Fingrid toimittaa käytettävissä olevat Suomen Säättötarjoukset pohjoismaiselle mFRR-energiamarkkinalle, jossa muodostetaan pohjoismainen tarjouslista asettamalla ylösäättötarjoukset järjestykseen periaatteella halvin Säättötarjous ensin ja allassäättötarjoukset periaatteella kallein Säättötarjous ensin.

Tasehallintaa ja taajuuden ylläpitoa varten Säättötarjoukset (pois lukien varavoimatarjoukset) käytetään hintajärjestyksessä. Jos sähköjärjestelmän tilan tai tietojärjestelmäongelmien vuoksi Säättötarjousta ei voida käyttää, valitaan pohjoismaiselta tarjouslistalta edullisin käytettävissä oleva Säättötarjous.

7.3 Säättötarjousten aktivointi

Reservitoimittajan tai tämän valtuuttaman edustajan on vastattava kahden minuutin kuluessa Fingridiltä tulleeseen Säättötarjouksen aktivointiin. Osapuolia sitova Säättökauppa syntyy, kun Reservitoimittaja vastaanottaa Elektronisen aktivoinnin. Säättökauppa katsotaan syntyneeksi huolimatta siitä, vastaako Reservitoimittaja aktivointiin tai hyväksyykö Reservitoimittaja aktivoinnin.

Puhelimella tehtävien aktivointien tapauksessa osapuolia sitova Säättökauppa syntyy Fingridin puhelimitse ilmoittaman aktivoinnin yhteydessä.

Pienin Fingridiltä tuleva aktivointi on 1 MW, ja säädöt aktivoidaan 1 MW:n tarkkuudella. Säättötarjouksen aktivoinnin vähimmäiskesto on yksi minuutti.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

7.4 Erikoissäätö

Fingrid voi aktivoida Säättotarjouksia myös erikoissäätöön. Erikoissäädöllä tarkoitetaan Fingridin mFRR-energiamarkkinalla aktivoimaa säätöä, joka aktivoidaan muusta syystä kuin tasehallinnan tarpeista. Fingrid käyttää tähän tarkoitukseen siirtotilanteen kannalta sopivia Säättotarjouksia, ja niitä ei välttämättä käytetä hintajärjestyksessä. Mikäli Reservikohteesta ei ole saatavilla tarkempaa sijaintitietoa (koordinaatit ja kantaverkon liittymispiste), ei Fingrid voi välttämättä käyttää kyseisestä Reservikohteesta annettua Säättotarjousta Erikoissäätöön.

8 mFRR-kapasiteettimarkkinan säännöt

Fingrid hankkii tarvittaessa mFRR-kapasiteettimarkkinalta ylös- ja alassäätökapasiteettia päivää edeltävällä tarjouskilpailulla seuraavan CET/CEST-aikavyöhykkeen mukaisen vuorokauden tunneille. Markkina-aikajakso on yksi tunti.

mFRR-kapasiteettimarkkinalla Reservitoimittaja sitoutuu jättämään tarjouskilpailussa hyväksytyin määrän (MW) verran Säättotarjouksia mFRR-energiamarkkinalle vastaville Markkina-aikajaksolle. Fingrid maksaa tästä Reservitoimittajalle Kapasiteettikorvausta.

8.1 Tarjoussäännöt

mFRR-kapasiteettimarkkinan tarjoukset toimitetaan erillisten *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto – ja BSP - Implementation Guide Nordic MMS - mFRR capacity market* -ohjeiden mukaisesti.

Yhden Kapasiteettitarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 1 MW. Kapasiteettitarjoukset tulee jättää 1 MW:n tarkkuudella. Reservitoimittaja voi jättää useita Kapasiteettitarjouksia. Kapasiteettitarjouksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- kapasiteetti (MW) ylös ja/tai alas
- kapasiteetin hinta, erikseen ylös- ja alassäätötarjoukselle (€/MW,h)
- tunti (CET/CEST aikaa)
- reservikapasiteetin tarjousalue (FI)
- Siirtoalue (etelä, keskialue tai pohjoinen).

Kapasiteettitarjous voi tämän lisäksi sisältää tiedon, että Kapasiteettitarjous on:

- vaihtoehtoinen Kapasiteettitarjous toisten aFRR- tai mFRR-kapasiteettimarkkinan tarjousten kanssa, vaihtoehtoisista tarjouksista voi saman Markkina-aikajakson aikana käyttää vain yhden
- jakamaton Kapasiteettitarjous, jolloin tarjous tulee käsitellä jakamattomana. Tällöin tarjouksen enimmäiskapasiteetti on 50 MW.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

- blokkitarjous (block bid), jolloin useammalle peräkkäiselle Markkina-aikajaksoille tarjotaan samanhintainen ja kapasiteetiltaan identtinen tarjous.

Puutteellista Kapasiteettitarjousta ei huomioida mFRR-kapasiteettimarkkinalla.

Kapasiteettitarjouksia voi jättää aikaisintaan 7 vuorokautta ennen (CET 00:00) tarjouksen kohteena olevaa vuorokautta. Kapasiteettitarjouksia voi antaa seuraavan vuorokauden tunneille edellisenä päivänä kello 07:30 (CET/CEST) asti ja aikaisintaan seitsemän vuorokautta ennen tarjouksen kohteena olevaa käyttötuntia. Tarjouksien jättöaikaa voidaan myös siirtää 30 minuuttia myöhäisemmäksi, jos yhdellä tai useammalla Reservitoimittajalla ei ole mahdollista jättää tarjouksia syistä, jotka johtuvat mFRR-kapasiteettimarkkinan markkinapaikan teknisistä ongelmista ja siitä on ilmoitettu Fingridille ennen tarjousten jättöajan sulkeutumista. mFRR-kapasiteettimarkkinat voidaan myös avata uudelleen tarjousten jättöajan sulkeutumisen jälkeen, teknisistä ongelmista tai tarjousten riittämättömyydestä johtuen. Jos tarjousten jättöaikaa jatketaan tai markkinat avataan uudelleen, on Reservitoimittajalla mahdollista lisätä tai muuttaa jo olemassa olevia tarjouksia. Jos mFRR-kapasiteettimarkkinat avataan uudelleen, tarjousten jättöaika päättyy kello 08:30 (CET/CEST).

8.2 Tarjousten käsittely

Jokaista Markkina-aikajaksoa varten tarvittava määrä tarjouksia hyväksytään hintajärjestyksessä (periaatteella halvin ensin) erikseen ylös- ja alassäätokapasiteetille ottaen huomioon alla kuvatun mukaisesti määritetty tarjousalueiden välinen siirtokapasiteetti mFRR-kapasiteettimarkkinan kaupankäynnille. Tarjous voidaan hyväksyä osittain, ellei sitä olet tarjousta jätettäessä määritelty jakamattomaksi tarjoukseksi. Seuraavan vuorokauden kaupat vahvistetaan Energiaviraston päätöksen (dnro 3297/040303/2024) mukaisesti.

Reservimarkkinoilla (aFRR ja mFRR) allokoitava siirtokapasiteetti käytetään ensisijaisesti automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) kapasiteettimarkkinalla. aFRR ehdoissa ja edellytyksissä määritellään tai on määritelty reservimarkkinoille allokoitavan siirtokapasiteetin enimmäismäärät Suomen tarjousalueen rajoille. Suomen tarjousalueen rajoille voidaan mFRR-kapasiteettimarkkinalla allokoida vain siirtokapasiteettia, jota ei ole jo käytetty aFRR-kapasiteettimarkkinalla. Siirtokapasiteetin allokointi on mahdollista aikaisintaan 19.11.2024. alkaen.

Kapasiteettitarjouksessa ilmoitettua Siirtoaluetta voidaan soveltaa ensisijaisena kriteerinä, jos sähköjärjestelmän käyttötilanne edellyttää sitä tarjousalueen sisäisten siirtorajoitusten vuoksi. Tällöin Kapasiteettitarjoukset valitaan hintajärjestyksessä huomioiden tarjousten sijainnin asettamat rajoitukset hankinnalle. Mikäli rajoitusten vuoksi valitaan tarjous siirtojenhallinnan tarpeisiin ja tarjouksen hinta on korkeampi kuin kalleimman hyväksytyin tarjouksen hinta tarjousalueella tasehallinnan tarpeisiin, kyseinen tarjous ei aseta mFRR-kapasiteettimarkkinan marginaalihintaa, vaan kyseisen tarjouksen kapasiteettikorvaus määräytyy Kapasiteettitarjouksen hinnan mukaan (Pay as bid -periaate). Käyttötilanteesta johtuvat rajoitukset ilmoitetaan Reservitoimittajalle hankinnan tulosten julkaisun yhteydessä.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Jos Fingrid ilmoittaa viimeistään mFRR-kapasiteettimarkkinan hankintapäätöksen julkaisun yhteydessä, että Kapasiteettitarjouksessa ilmoitettu Siirtoalue on velvoittava, Reservitoimittajan tulee ylläpitää säätökapasiteetti Kapasiteettitarjouksen mukaisella Siirtoalueella. Muuten Reservitoimittaja voi ylläpitää säätökapasiteettia millä tahansa Siirtoalueella.

9 Säätökapasiteettisopimuksilla hankitun säätökapasiteetin säännöt

Fingrid voi lisäksi hankkia säätökapasiteettia Säätökapasiteettisopimuksilla erillisellä tarjouskilpailulla, jonka Fingrid järjestää tarvittaessa. Tarjouskilpailun järjestämisestä ilmoitetaan Fingridin internetsivuilla, ja tarjouskilpailussa tarjosten jättämiseen on aikaa vähintään kuukausi. Tarjouskilpailussa määritetään hankittava tuote (ylös- tai alassäätökapasiteetti) ja sopimuskausi.

Reservitoimittaja, jolla on voimassa oleva Säätökapasiteettisopimus, sitoutuu tarjoamaan säätökapasiteettia mFRR-energiamarkkinalle sopimuskauden ajan.

Säätökapasiteettisopimusten kilpailutukseen tarjottavan Reservikohteen on kyettävä vähintään kolmen tunnin yhtämittaiseen aktivointiin. Aktivoinnin jälkeen Reservikohteelle on sallittu lepoaika, joka on edellisen aktivoinnin kestoinen, mutta vähintään kolme tuntia ja enintään kuusi tuntia.

Säätökapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset on toimitettava kaikille CET/CEST-aikavyöhykkeen mukaisen vuorokauden tunneille edellisvuorokauden aamuna klo 8:00 (EET/EEST) mennessä. Tämän jälkeen Säätökapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset ovat määrältään sitovia.

Säätökapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset tulee toimittaa seuraavan aikataulun mukaisesti:

Päivä	Kello (EET/EEST)	Tapahtuma
D-1	8:00	Säätökapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset tulee olla toimitettu kaikille seuraavan CET/CEST-vuorokauden tunneille
D	00:15	Säätökapasiteettisopimuksen mukaisia Säättotarjouksia ei voi enää päivittää tunnille 1:00-2:00
D	1:00	Ensimmäinen CET/CEST-vuorokauden tunti alkaa

9.1 Tarjoussäännöt

Tarjouksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- kapasiteetti, vakio sopimuskaudelle (MW)
- kapasiteetin hinta, vakio sopimuskaudelle (€/MW,h)

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

- Siirtoalue⁴ (etelä / keskialue / pohjoinen)
- Reservikohteen nimi⁵.

Yhden tarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 5 MW. Tarjoaja voi jättää useita tarjouksia. Tarjoukset tulee jättää 1 MW:n tarkkuudella.

9.2 Tarjousten käsittely

Hankittava säätökapasiteetti päätetään pyrkien sähköjärjestelmän käyttövarmuuden takaamiseen ja Fingridille Taajuuden palautusreservien kokonaishankinnassa mahdollisimman edulliseen hankintakustannukseen.

Reservitoimittajan tarjouskilpailuun ilmoittama Siirtoalue on velvoittava, eli Reservitoimittajan tulee ylläpitää säätökapasiteetti tarjouksensa mukaisella Siirtoalueella, mikäli Fingrid ilmoittaa tarjouskilpailua järjestäessään Siirtoalueen olevan sitova. Tarjouksessa ilmoitettu Reservikohde ei sido Reservitoimittajaa, ellei Fingrid erikseen ilmoita hankintapäätöksen yhteydessä, että siitä tulee velvoittava kyseisen tarjouksen osalta. Tällöin Reservitoimittajan tulee ylläpitää säätökapasiteetti tarjouksen mukaisella Reservikohteella.

10 Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta

10.1 Reservitoimittajan raportointi Fingridille

Reaaliaikatietojen perusteella Fingrid seuraa reservien aktivoitumista. Reservitoimittajan tulee kustannuksellaan toimittaa Reservikohteen päätötehomittaus tai muu reaaliaikainen tieto, jolla aktivointi voidaan todentaa. Reaaliaikaisessa tiedonvaihdossa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Fingridin julkaisemaa *Reaaliaikainen tiedonvaihto* –sovellusohjetta.

Reaaliaikaisen tiedonvaihdon päivitysväli saa olla enintään 60 sekuntia.

10.2 Reservitoimittajan raportointi Tasevastaavalle

Reservitoimittaja on velvollinen ilmoittamaan aktivoitujen säätöjen määrän Reserviresurssin Tasevastaavalle.

11 Energiakäsittely

Säätökaupasta syntyy energian toimitusta Fingridin ja Reservikohteen Tasevastaavan välille. Tästä muodostuva Taseselvitysajaksokohtainen energiamäärä lasketaan aktivoidun säätötehon ja käyttöajan tulona.

---

⁴ Suomessa on kolme Siirtoaluetta (etelä, keskialue ja pohjoinen), joiden sijainnit on esitetty Fingridin kotisivuilla olevassa Siirtoalueiden karttakuvassa.

⁵ Reservikohteille määritetään Fingridin sähköisessä reservikaupankäyntijärjestelmässä (Vaksi) nimet ja näihin liittyvät RO-tunnukset sekä säätöalueet (etelä/keskialue/pohjoinen) ja vapaaehtoisena tarkempi sijaintitieto (koordinaatit ja kantaverkon liittymispiste).

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Säätökaupat vaikuttavat Reservikohteen Tasevastaavan taseeseen, ja muodostuneet Säätöenergiat otetaan automaattisesti huomioon Reservikohteen Tasevastaavan taseselvityksessä. Fingrid tai Fingridin palveluntarjoaja ilmoittaa alustavan Säätöenergian määrän Tasevastaavalle käyttötunnin jälkeen ja lopulliset tiedot viimeistään 13 vuorokauden kuluessa.

12 Maksut ja maksuehdot

12.1 Energiamaksu mFRR-energiamarkkinalla

Kun Fingrid aktivoi Reservitoimittajalta ylössäädön mFRR-energiamarkkinalla, Fingrid maksaa Reservitoimittajalle ostamastaan Säätöenergiasta Energiamaksun. Energiamaksu lasketaan kertomalla kunkin Markkina-aikajakson Ylössäätöhinta kullakin Markkina-aikajakson Taseselvitysajaksella Reservitoimittajalle kohdistuneella energiamäärällä. Markkina-aikajakson Ylössäätöhinta on kalleimman Markkina-aikajaksonle aktivoidun ylössäätötarjouksen hinta (marginaalihinta), kuitenkin vähintään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiselle tunnille.

Kun Fingrid aktivoi Reservitoimittajalta alassäädön mFRR-energiamarkkinalla, Fingrid veloittaa Reservitoimittajalta myymästään Säätöenergiasta Energiamaksun. Energiamaksu lasketaan kertomalla kunkin Markkina-aikajakson Alassäätöhinta kullakin Markkina-aikajakson Taseselvitysajaksella Reservitoimittajalle kohdistuneella energiamäärällä. Markkina-aikajakson Alassäätöhinta on edullisimman Markkina-aikajaksonle aktivoidun alassäätötarjouksen hinta (marginaalihinta), kuitenkin enintään Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiselle tunnille.

Erikoissäädöt hinnoitellaan Säättötarjouksen mukaisesti (Pay as bid –periaate), kuitenkin niin, että hinta ylössäädölle, jota käytetään erikoissäätötarkoitukseen, on vähintään sama kuin kyseisen tunnin Ylössäätöhinta. Vastaavasti hinta alassäädölle, jota käytetään erikoissäätötarkoitukseen, on enintään sama kuin kyseisen tunnin Alassäätöhinta. Erikoissäätöön käytetty Säättötarjous ei aseta mFRR-energian hintaa.

Energiamaksu hyväksytyjen Kapasiteettitarjousten perusteella jätettyjen Säättötarjousten aktivoinnista määräytyy kuten muidenkin Säättötarjousten aktivoinnista. Energiamaksut eivät vaikuta Reservitoimittajalle maksettavaan Kapasiteettikorvaukseen.

Energiamaksujen laskutus tapahtuu eSett Oy:n suorittaman tasesähkölaskutuksen yhteydessä.

12.2 Kapasiteettikorvaus mFRR-kapasiteettimarkkinalla

Fingrid maksaa Reservitoimittajalle korvausta Reservitoimittajien jättämien hyväksytyjen Kapasiteettitarjousten perusteella jättämien Säättötarjousten mukaisesti, kuitenkin korkeintaan mFRR-kapasiteettimarkkinalla kullekin Markkina-aikajaksonle sovitusta kaupasta, huomioiden mahdolliset sanktiot. Fingridin Reservitoimittajalle maksama Kapasiteettikorvaus määritetään Markkina-aikajaksokohtaisesti seuraavasti:

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Kapasiteettikorvaus (€) = ylläpidetty reservikapasiteetti (MW,h) × mFRR-kapasiteettimarkkinan hinta (€/MW,h).

Markkina-aikajaksokohtainen mFRR-kapasiteettimarkkinan hinta määräytyy kullekin Fingridin mFRR-kapasiteettimarkkinan tarjouskilpailussa hyväksymälle Kapasiteettitarjoukselle kalleimman kyseiseltä Markkina-aikajaksolta hyväksytyyn Kapasiteettitarjouksen hinnan mukaisesti (marginaalihinta).

Fingrid maksaa Reservitoimittajalle Kapasiteettikorvauksen täysimääräisenä, mikäli Reservitoimittaja on ylläpitänyt Säättotarjoukset täysmääräisesti hyväksytyyn Kapasiteettitarjouksen mukaisesti (Siirtoalue huomioiden kohdan 8.2. mukaan) kyseisellä Markkina-aikajaksolla. Ylläpitämättömän kapasiteetin osalta tai siltä osin, jos Reservitoimittaja ei pysty toteuttamaan Fingridin pyytämää aktivointia Säättotarjouksensa mukaisesti, Reservitoimittaja maksaa Fingridille sanktiota.

Sanktio määritetään tuntikohtaisesti seuraavasti:

Sanktio (€) = toimittamaton reservikapasiteetti (MW,h) × 3 × mFRR-kapasiteettimarkkinan hinta (€/MW,h)

tai

Sanktio (€) = toimittamaton reservikapasiteetti (MW,h) × Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiseltä tunnilta (€/MWh),

sanktiona sovelletaan sitä, kumpi näistä on suurempi. Sanktiota ei määräydy, jos toimittamatta jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä.

Mikäli Reservitoimittajalla on myös Säättökapasiteettisopimus ja Reservitoimittaja on osallistunut mFRR-kapasiteettimarkkinoille, eikä ole ylläpitänyt tarkistusjaksolla sekä Säättökapasiteettisopimuksen että mFRR-kapasiteettimarkkinan mukaisia Säättotarjouksia täysmääräisesti, katsotaan Reservitoimittajan ylläpitäneen ensisijaisesti Säättökapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset.

Reservitoimittaja lähettää Fingridille edellisen kuukauden säätökapasiteetin ylläpitoa koskevan laskun kunkin kuukauden kymmenentenä päivänä tai sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. Laskun eräpäivä on 14 vrk laskun päiväyksestä, joksi merkitään laskun lähettämispäivä.

Mikäli laskutusjaksolta määräytyneet sanktiot ylittävät Kapasiteettikorvauksen, maksaa Reservitoimittaja Fingridille korvausta.

12.3 Säättökapasiteettisopimuksen mukainen Kapasiteettikorvaus

Kapasiteettikorvaus määräytyy kullekin Fingridin tarjouskilpailussa hyväksymälle tarjoukselle hyväksytyyn tarjouksen mukaisesti (Pay as bid -periaate), huomioiden alla kuvattu Kapasiteettikorvauksen tarkistusmenettely.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Fingrid maksaa Reservitoimittajalle Kapasiteettikorvauksen täysimääräisenä, mikäli Reservitoimittaja on ylläpitänyt Säättotarjoukset täysmääräisesti Säättokapasiteettisopimuksen mukaisesti.

Fingrid tarkistaa Reservitoimittajalle maksettavan Kapasiteettikorvauksen kultakin CET/CEST-aikavyöhykkeen mukaiselta viikolta. Tarkistusjakso on viikko ja tarkistus tehdään kuukausittain. Tarkistuksessa Fingrid huomioi Säättokapasiteettisopimuksen mukaisen Säättotarjousten toteutuneen pysyvyyden kyseisenä aikana ja kohdan 12.3.1 mukaan määräytyvät sanktiot.

Tarkistettu Kapasiteettikorvaus lasketaan seuraavasti:

$$\text{Kapasiteettikorvaus}_{\text{tarkistettu}} (\text{€}) = \text{Kapasiteettikorvaus} (\text{€}) \times \text{pysyvyysskerroin} - \text{sanktiot} (\text{€}).$$

Pysyvyys määritetään tuntikohtaisella tarkastelulla edeltävän vuorokauden klo 8:00 (EET/EEST) mennessä Säättokapasiteettisopimuksen perusteella jätettyjen Säättotarjousten perusteella seuraavasti:

$$\text{pysyvyys} = \frac{\text{D-1 klo 8:00 (EET/EEST) mennessä Säättokapasiteettisopimuksen perusteella jätetty Säättotarjoukset (MW)}}{\text{sopimusmäärä (MW)}}$$

Yhden tunnin pysyvyys voi olla enintään 100 %. Mikäli Säättotarjouksia ei ole jätetty edeltävänä vuorokautena klo 8:00 (EET/EEST) mennessä, se on poistettu edeltävän vuorokauden klo 8:00 (EET/EEST) jälkeen tai Reservitoimittaja ei pysty toteuttamaan Fingridin pyytämääaktivointia tarjouksensa mukaisesti, on pysyvyys kyseisen tunnin osalta 0 %. Mikäli Säättotarjouksien määrää on pienennetty edeltävän vuorokauden klo 8:00 (EET/EEST) jälkeen, määräytyy pysyvyys ylläpidettyjen Säättotarjouksien mukaisesti.

Mikäli Reservitoimittajalta on hyväksytty useita erihintaisia tarjouksia, tarkistus tehdään tarjouskohtaisesti ja pysyvyyden katsotaan täyttyvän ensisijaisesti edullisemmista tarjouksista.

Mikäli Reservitoimittaja on tarkistusjakson aikana osallistunut myös mFRR-kapasiteettimarkkinalle, eikä sekä Säättokapasiteettisopimuksen että mFRR-kapasiteettimarkkinan mukaisia Säättotarjouksia ole ylläpidetty täysmääräisesti, katsotaan Reservitoimittajan ylläpitäneen ensisijaisesti Säättokapasiteettisopimuksen mukaiset Säättotarjoukset.

Pysyvyys koko tarkistusjaksolta on tuntikohtaisen tarkastelun keskiarvo, ja se määräytyy pysyvyysskerroimen kahden desimaalin tarkkuudella lineaarisesti seuraavasti:

Pysyvyys	100 %	95 %	90 %	85 %	80 %	75 %	70 %	65 %	60 %	55 %	50 %
Pysyvyysskerroin	1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

Tarkistettu Kapasiteettikorvaus voi olla negatiivinen, mikäli tarkistusjaksolta määräytyneet sanktiot ylittävät toteutuneen pysyvyyden perusteella määräytyvän Kapasiteettikorvauksen. Tällöin Reservitoimittaja maksaa Fingridille negatiivisen Kapasiteettikorvauksen mukaisen euromäärän.

Reservitoimittaja lähettää Fingridille laskun Fingridin ilmoituksen perusteella 14 päivän kuluessa Fingridin ilmoituksesta.

12.3.1 Sanktio Säätokapasiteettisopimuksen mukaisten Säättotarjouksien poistamisesta

Mikäli Reservitoimittaja poistaa Säätokapasiteettisopimuksen mukaisen Säättotarjouksen, pienentää sitä edeltävän vuorokauden klo 8:00 (EET/EEST) jälkeen tai ei pysty toteuttamaan Fingridin pyytämää aktivointia Säättotarjouksensa mukaisesti, maksaa Reservitoimittaja Fingridille sanktion kyseisestä tarjousmäärästä, joka määritetään tuntikohtaisesti seuraavasti:

Sanktio (€) = poistettu tai pienennetty tarjousmäärä (MW,h) × 3 × Säätokapasiteetin hinta (€/MW,h) tai

Sanktio (€) = poistettu tai pienennetty tarjousmäärä (MW,h) × Vuorokausimarkkinoiden Suomen tarjousalueen hinta kyseiseltä tunnilta (€/MWh),

sanktiona sovelletaan sitä, kumpi näistä on suurempi. Sanktiota ei määräydy, jos toimittamatta jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä.

12.3.2 Lepoajan vaikutus

Kohdan 9 mukaisen lepoajan ajalta Säätokapasiteettisopimuksen mukaisten Säättotarjouksien poistamisesta tai pienentämisestä ei aiheudu sanktiota, mutta se vaikuttaa Säätokapasiteettisopimuksen mukaisten Säättotarjouksien pysyvyyden laskentaan.

12.4 Muistutukset

Sopimuspuoli tekee laskua koskevat muistutukset kirjallisesti. Toinen sopimuspuoli tarkistaa laskun ja lähettää tarvittavan oikaisulaskun viivytyksettä. Muistutus ei vapauta sopimuspuolta maksuvelvollisuudesta eräpäivänä, ellei tapauskohtaisesti toisin sovita.

12.5 Arvonlisävero sekä muut välilliset verot ja maksut

Näissä ehdoissa mainittujen maksujen lisäksi Reservitoimittajan laskuihin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero sekä muut sopimukseen kohdistuvat verot ja viranomaisten määräämät maksut.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajalle

8.10.2024

12.6 Viivästyskorko

Sopimuspuoli on maksun viivästyessä velvollinen suorittamaan viivästyskorkoa. Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 § 1 momentin mukaan.

13 Ylivoimainen este

Sopimuspuolilla on oikeus ylivoimaisen esteen (force majeure) sattua rajoittaa reservien ylläpitoa tai keskeyttää se kokonaan.

Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan sellainen sopimuspuolesta riippumaton tapahtuma, joka ei ollut sopimuspuolten tiedossa sopimusta tehtäessä ja jota sopimuspuoli ei ole voinut estää tai jonka vaikutuksia ei ole voitu välttää kohtuulliseksi katsottavilla toimilla ja joka tekee sopimuksen mukaisen reservien ylläpidon mahdottomaksi tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai tekee sen muuten kohtuuttomaksi.

Ylivoimaisia esteitä voivat olla sota, sisäiset levottomuudet, ilkeävalta, sabotaasi, räjähdys, tulipalo, ennakoimaton laitevika, rajumyrsky tai muu poikkeuksellinen sääolosuhde, yleinen liikenteen keskeytyminen, lakko tai avainryhmän työnseisaus, työnantajakäytön määräämä työsulku, viranomaisten toimenpide tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen syy. Ylivoimaiseksi esteeksi ei katsota tilannetta, jossa edellä mainittu syy kohdistuu Reservitoimittajan yksittäiseen Reservikohteeseen, mutta Reservitoimittajalla on mahdollisuus korvata Kapasiteettitarjouksen tai Säätokapasiteettisopimuksen mukaisesta Säätotarjouksesta puuttuva määrä muista kohteistaan. Korvaavien Reservikohteiden on sijaittava samalla Siirtoalueella, mikäli Siirtoalueen on ilmoitettu olevan velvoittava hankinnan yhteydessä.

Ylivoimaisen esteen ilmaantumisesta, sen arvioidusta kestoajasta, samoin kuin sen poistumisesta Reservitoimittaja ilmoittaa Fingridille viivytyksettä kirjallisesti. Ylivoimaisen esteen ajalta Fingrid ei maksa näiden ehtojen mukaisia korvauksia Reservitoimittajalle eikä Reservitoimittajalle kohdistu näiden ehtojen mukaisia sanktioita ylläpitämättömästä reservikapasiteetista.

14 Ehtojen rikkominen

14.1 Sanktio

Reservitoimittaja maksaa Fingridille sanktion kohtien 12.2 ja 12.3.1 mukaisesti.

14.2 Reservitoimittajan tilapäinen reservimarkkinoilta poissulkeminen

Fingridillä on oikeus sulkea Reservitoimittaja tilapäisesti mFRR-energia- ja mFRR-kapasiteettimarkkinalta, mikäli Reservitoimittaja epäonnistuu toistuvasti ilman hyväksyttävää syytä aktivoimaan Säätotarjouksensa Fingridin aktivointipyyntönsä mukaisesti tai on muutoin rikkonut tämän asiakirjan ehtoja Fingridin kirjallisesta huomautuksesta huolimatta.

Tilapäinen poissulkeminen on kestoaltaan yhdestä kolmeen kuukauteen rikkomuksen laadusta riippuen.

Ehdot ja edellytykset manuaalisen
taajuuden palautusreservin (mFRR)
toimittajalle

8.10.2024

14.3 Sopimuksen purku

Jos sopimusrikkomus on olennainen, Fingridillä on oikeus purkaa Säättö sähkömarkkinasopimus kyseisen sopimuksen mukaisesti tai Säättökapasiteettisopimus kyseisten sopimusten mukaisesti.